

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансове право

(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

Розробник: Людмила КАПАСВА, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент

Полтава 2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Фінансове право
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Фахова вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Контакти дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Капаєва Людмила, кандидат економічних наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 12 (приміщення деканату обліку та фінансів) <i>e-mail:</i> liudmyla.kapaieva@pdaa.edu.ua , тел.. 050-32-77-840, https://www.pdau.edu.ua/people/kapayeva-lyudmyla-mykolayivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	072 Фінанси, банківська справа та страхування ОПП Фінанси, банківська справа та страхування
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Фінанси

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування системи теоретичних і практичних знань у галузі фінансового права як окремої ланки правознавства, про законодавчі та інші нормативно-правові акти, що стосуються сфери суспільних відносин.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення теорії фінансового права; набуття вмінь аналізу практики застосування фінансового законодавства, законодавчого регулювання захисту прав громадян, підприємств, держави та інших суб'єктів фінансових відносин.

Компетентності:

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування, або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні (ЗК):

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК12 Здатність працювати автономно.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові) (СК):

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

Програмні результати навчання:

ПР03. Визначити особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР 24. Оцінювати процеси та явища, що відбуваються у фінансово-банківській сфері, на страховому ринку, у сфері залучення інвестицій та уявляти їх взаємозв'язок із механізмом формування, розподілу й використання фінансових ресурсів держави з використанням світового досвіду.

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма ФБСС-бд-2022				заочна форма ФБСС-бз-2022			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п/с	с.р		л	п\с	с.р
Тема 1. Фінансова діяльність держави.	16	2	4	10	16	2	-	14
Тема 2. Предмет, метод, джерела та система фінансового права.	14	2	2	10	14	-	-	14
Тема 3. Правові засади організації фінансового контролю в Україні.	14	2	2	10	14	-	-	14
Тема 4. Правовий режим державних і місцевих фондів коштів.	14	2	2	10	14	2	-	12
Тема 5. Правове регулювання державних доходів.	16	2	4	10	16	-	-	16
Тема 6. Правове регулювання державних видатків та бюджетного фінансування в Україні.	16	2	4	10	16	-	-	16
Тема 7. Правові основи банківської діяльності, грошового обороту і валютних відносин в Україні.	14	2	2	10	14	-	2	12
- у т. ч. індивідуальне завдання	-	-	-	-	50	-	-	50
Усього годин	120	16	24	80	120	4	2	114

Оцінювання результатів навчання

Форми оцінювання результатів навчання

Денна форма

Програмні результати навчання	Форми контролю				Разом
	Опитування	Розв'язування тестів	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	
ПР04	3	7	11	4	25
ПР07	4	7	11	3	25
ПР19	3	7	11	4	25
ПР22	4	7	11	3	25
Разом	14	28	44	14	100

Заочна форма

Програмні результати навчання	Форми контролю				Разом
	Опитування	Розв'язування тестів	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	
ПР04	1	8	1	15	25
ПР07	2	8	1	14	25
ПР19	1	8	1	15	25
ПР22	1	8	1	15	25
Разом	5	32	4	59	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти									
	денна форма					заочна форма				
	Опитування	Розв'язування тестів	Виконання завдань на практичних заняттях	Завдання самостійної роботи	Разом	Опитування	Розв'язування тестів	Виконання завдань на практичних заняттях	Завдання самостійної роботи	Разом
Тема 1. Фінансова діяльність держави.	2	4	4	2	12	-	-	-	2	2
Тема 2. Предмет, метод, джерела та система фінансового права.	2	4	10	2	18	-	-	-	2	2
Тема 3. Правові засади організації фінансового контролю в Україні.	2	4	4	2	12	-	-	-	2	2
Тема 4. Правовий режим державних і місцевих фондів коштів.	2	4	11	2	19	-	-	-	-2	2
Тема 5. Правове	2	4	9	2	17	-	-	-	2	2

регулювання державних доходів.										
Тема 6. Правове регулювання державних видатків та бюджетного фінансування в Україні.	2	4	2	2	10	-	-	-	2	2
Тема 7. Правові основи банківської діяльності, грошового обороту і валютних відносин в Україні.	2	4	4	2	12	5	32	4	2	43
Індивідуальне завдання	-	-	-	-	-	-	-	-	45	45
Разом	14	28	44	14	100	5	32	4	59	100

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 120 год.

Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувачі вищої освіти отримують на занятті 0 балів та зобов'язані відпрацювати таке заняття.

Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої/міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та пере зарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансфертної системи. Організаційні процеси навчання за програми академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Фінансова діяльність держави

Фінанси як економічна, юридична, історична і вартісна категорія. Етимологія категорії "фінанси". Державні фінанси. Матеріальний зміст фінансів: централізовані і децентралізовані фонди коштів.

Фінансова діяльність держави як предмет дослідження фінансового права. Фінансова діяльність, її об'єкт та інструмент. Економічний та правовий характер фінансової діяльності держави. Принципи і методи фінансової діяльності держави. Загальноправові та галузеві принципи фінансової діяльності. Методи фінансової діяльності. Методи формування фондів коштів: обов'язковий, добровільний. Методи розподілу грошових коштів: фінансування (бюджетне, відомче, з позабюджетних фондів), дотації, субсидії, субвенції, кредитування. Методи використання фінансових ресурсів.

Метод фінансового контролю.

Фінансова система України та її складові. Фінансова ланка. Організаційний аспект та матеріальне вираження фінансової системи. Фінансова система України, та характеристика її окремих ланок: державного бюджету, місцевих фінансів, фінансів державних підприємств, державних позабюджетних фондів, кредиту.

Система і правове положення органів влади, що здійснюють фінансову діяльність держави. Правове становище та функції органів державної влади у сфері фінансової діяльності держави. Органи загальної компетенції: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України. Органи особливої компетенції: Міністерство фінансів України, Державне казначейство, Державна податкова служба України, Державна контрольно-ревізійна служба України, Національний банк України та інші.

Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері фінансової діяльності

Тема 2. Предмет, метод, джерела та система фінансового права

Предмет фінансового права та методи фінансово-правового регулювання. Поняття фінансового права. Сутність фінансового права, як галузі публічного права. Предмет фінансового права та його ознаки. Характеристика фінансових відносин, що є предметом фінансового права. Поняття методу правового регулювання та його особливості в фінансовому праві.

Фінансове право в системі права України. Взаємозв'язок фінансового права з конституційним, адміністративним, цивільним, господарським правом. Поєднання фінансового права з кримінальним, трудовим та пенсійним правом.

Система та джерела фінансового права. Загальна та особлива частина фінансового права. Джерело фінансового права. Фінансове законодавство. Фінансово-правові акти та їх класифікація за юридичними властивостями; за органами, що їх видають. Коротка характеристика основних джерел фінансового права. Систематизація законодавства, його мета та способи.

Фінансове право та наука фінансового права. Сутність науки фінансового права, його предмет, особливості, функції. Система науки фінансового права. Зміст науки фінансового права. Фінансово-правові категорії.

Фінансово-правові норми: зміст, особливості та види. Етимологія категорії "норма". Сутність фінансово-правової норми. Загальні риси фінансово-правових норм. Особливості фінансово-правових норм. Компоненти норми фінансового права: гіпотеза, диспозиція, санкція. Класифікація фінансово-правових норм: в залежності від характеру впливу на учасників фінансових відносин; в залежності від змісту; за дією в часі.

Фінансово-правові відносини: зміст та особливості. Ознаки фінансових правовідносин. Характер та матеріальний зміст фінансових правовідносин. Структура фінансових правовідносин: суб'єкти, об'єкт, зміст. Правосуб'єктність: правоздатність, дієздатність. Суб'єктивне право та суб'єктивний обов'язок. Основні типи зв'язку між юридичними правами та обов'язками. Класифікація фінансових правовідносин за матеріальним змістом, за характером фінансово-правових норм. Юридичний факт та його зміст: дії, події, акти, вчинки.

Тема 3. Правові засади організації фінансового контролю в Україні

Суть і призначення фінансового контролю. Предмет фінансового контролю. Значення фінансового контролю. Фінансова дисципліна. Фінансове правопорушення. Принципи фінансового контролю.

Форми та методи фінансового контролю. Форми фінансового контролю в залежності від часу здійснення; залежно від характеру взаємовідносин і суб'єкта контролю; за формами проведення; залежно від цільової спрямованості; залежно від місця здійснення. Методи фінансового контролю: спостереження, перевірка, обслідування, аналіз, ревізія. Види перевірок. Види ревізій за змістом, за організаційною ознакою, за

обслуговуваним періодом, за обсягом ревізуючої діяльності.

Організація та органи проведення фінансового контролю. Види фінансового контролю в залежності від суб'єктів, що його здійснюють. Види державного фінансового контролю. Контрольні повноваження Верховної Ради України, парламентських комітетів, Рахункової палати України, Президента України, Міністерства фінансів України, Державної контрольно-ревізійної служби України, Державного казначейства України, Державної податкової служби України. Аудит: сутність, види. Обов'язковий аудит.

Тема 4. Правовий режим державних і місцевих фондів коштів.

Поняття і роль бюджету. Етимологія поняття "бюджет". Бюджет в економічному розумінні. Основне джерело формування бюджету. Бюджет за формою прояву та за матеріальним змістом. Юридичне значення бюджету. Склад бюджетних актів. Функції бюджету. Політичне значення бюджету. Взаємозв'язок бюджету з економікою.

Бюджетне право та бюджетні правовідносини. Предмет бюджетного права. Специфічні риси бюджетного права. Суб'єкти бюджетних правовідносин. Бюджетне законодавство. Бюджетно-правові норми. Класифікація бюджетно-правових норм за змістом, за часом дії. Джерела бюджетного права. Класифікація бюджетних документів.

Бюджетний устрій та бюджетна система України. Фактори, що впливають на бюджетний устрій. Види бюджетів. Поняття та склад зведеного бюджету України. Принципи побудови бюджетної системи України.

Бюджетна класифікація. Складові бюджетної класифікації. Сутність та склад доходів бюджету. Сутність та склад видатків бюджетів. Таємні видатки. Класифікація фінансування бюджету та боргу. Загальний та спеціальний фонди бюджету. Особливості спеціального фонду. Резервний фонд. Дефіцит бюджету. Причини виникнення дефіциту. Законодавче регламентування дефіциту бюджету. Профіцит бюджету.

Поняття бюджетних повноважень. Зміст інституту та види бюджетних повноважень. Рівні та групи бюджетних прав. Учасники бюджетного процесу. Бюджетні повноваження Президента України, Верховної Ради України та місцевих органів самоврядування, Комітету Верховної Ради України по питанням бюджету, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Національного банку України.

Розпорядники бюджетних коштів і бюджетні призначення. Види розпорядників бюджетних коштів. Головні розпорядники бюджетних коштів на різних територіальних рівнях. Функції головного розпорядника бюджетних коштів. Бюджетний запит. Бюджетне призначення. Бюджетне асигнування. Функції розпорядника бюджетних коштів. Механізм бюджетних призначень.

Правові засади організації міжбюджетних відносин. Міжбюджетні відносини. Моделі бюджетних систем з точки зору міжбюджетних відносин. Бюджетне регулювання. Міжбюджетні трансферти. Дотація вирівнювання. Субвенції. Механізм визначення міжбюджетних трансфертів. Кошик доходів бюджетів місцевого самоврядування. Індекс відносної податкоспроможності. Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості.

Поняття, зміст та стадії бюджетного процесу. Бюджетний процес. Риси норм бюджетного процесу. Складові та моменти бюджетного процесу. Завдання бюджетного процесу. Стадії бюджетного процесу. Принципи бюджетного процесу. Бюджетний цикл.

Порядок складання проекту бюджету, його розгляд і затвердження. Бюджетне планування. Завдання та принципи бюджетного планування. Зміст бюджетного планування. Підготовчий етап бюджетного планування. Бюджетні запити. Бюджетна резолюція. Склад проекту закону про Державний бюджет та додаткові матеріали. Подання проекту до Верховної Ради України. Підготовка до першого читання проекту закону про Державний бюджет. Перше, друге та третє читання проекту закону про Державний бюджет України. Обмеження щодо виконання бюджету в разі його неприйняття до граничного терміну. Затвердження місцевих бюджетів. Зміст рішення про місцевий бюджет.

Виконання Державного бюджету України та бюджетів місцевого самоврядування. Зміст казначейської системи виконання бюджету. Касове виконання бюджету. Бюджетний розпис. Лімітні довідки про бюджетні асигнування. Мережа бюджетних установ і організацій, яким виділятимуться кошти. Механізм витрачання бюджетних коштів та отримання готівки. Закриття бюджетних рахунків та переведення залишків.

Облік та звітність про виконання Державного бюджету України. Облік операцій по виконанню Державного бюджету органами Державного казначейства та розпорядниками бюджетних коштів. Види звітності про виконання Державного бюджету України. Місячна звітність. Квартальний звіт. Річний звіт. Річний звіт Рахункової палати України. Рішення Верховної Ради України про виконання Закону про Державний бюджет України.

Тема 5. Правові засади регулювання державних доходів.

Поняття і система державних доходів. Державні доходи з фінансової точки зору, за змістом, за структурою та складом. Класифікація державних доходів. Класифікація доходів бюджету. Склад доходів Державного бюджету України. Основи правового регулювання державних доходів.

Податкове право. Предмет регулювання податкового права. Інститут податкового права. Ознаки податкового права. Метод податкового права. Податкові правовідносини: особливості та види.

Податки: поняття, значення та функції. Принципи оподаткування. Риси податків. Класифікація податків. Податкова система. Функції оподаткування. Принципи оподаткування.

Джерела податкового права. Податкове законодавство. Принципи та система податкового законодавства.

Елементи податкового закону. Суттєві та факультативні елементи закону про податок. Суб'єкт оподаткування. Платник податку та податковий агент. Об'єкт оподаткування. Джерело податку. Предмет оподаткування. Масштаб податку. Одиниця оподаткування. Податкова база. Податковий період та його види. Ставка податку та їх класифікація. Податкові пільги та їх групи. Межі податкової юрисдикції. Критерії територіальності та резидентства. Подвійне оподаткування. Методи обліку доходів і витрат платника податку. Касовий, накопичувальний методи та метод "першої події". Методи оподаткування. Способи розрахунку і сплати податку. Стадії процесу розрахунку податку. Способи сплати податку. Строки сплати податків.

Податкова система України. Загальнодержавні податки. Правова природа місцевих податків і зборів. Система податків і зборів (обов'язкових платежів), що передбачає спеціальний режим оподаткування. Міжнародні угоди про уникнення подвійного оподаткування.

Правовий режим неподаткових платежів до бюджету. Митні, ресурсні та рентні платежі.

Правовий режим цільових фондів грошових коштів.

Кваліфікаційні ознаки податкового правопорушення. Характеристика правомірного обходу податку, ухилення від сплати податку та стягнення надлишкових сум податків. Ознаки податкових правопорушень. Об'єкт та суб'єкт податкового правопорушення. Класифікація податкових правопорушень. Податкова заборгованість.

Інститут податкового примусу. Соціальне призначення податкового примусу. Ознаки та зміст заходів податкового примусу. Класифікація санкцій за податкові правопорушення за характером впливу та за галузевим характером. Принципи податкової відповідальності.

Фінансові санкції за порушення податкового законодавства. Склад, групи, характеристика основних видів. Розміри штрафів за податкові правопорушення.

Адміністративна відповідальність за порушення податкового законодавства. Характеристика посадової особи. Особливості адміністративних санкцій. Зміст

адміністративного правопорушення. Випадки адміністративної відповідальності. Процедура накладання заходів адміністративної відповідальності. Розмір штрафу за адміністративне правопорушення. Порядок оскарження рішення та його наслідки. Дисциплінарна відповідальність посадових осіб податкових органів. Відповідальність за завдання збитків платнику податків неправомірними діями податкових органів.

Кримінальна відповідальність за порушення податкового законодавства. Об'єкт, предмет, суб'єкти злочину. Кваліфікація службової недбалості. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності. Світовий досвід притягнення до кримінальної відповідальності за податкові правопорушення.

Поняття, функції, форми та види державного кредиту. Поняття державного кредиту. Особливості, економічний зміст, юридична природа, забезпечення та цільове призначення державного кредиту. Ознаки правових відносин державного кредиту. Функції державного кредиту. Класифікація державного кредиту залежно від статусу позичальника, від сфери розміщення боргових зобов'язань, від строків погашення, виду доходності. Форми державного кредиту: державні облігації, казначейські зобов'язання.

Державний борг. Сутність та правові обмеження державного боргу. Внутрішній державний борг, його види та структура. Зовнішній державний борг. Основні причини створення і збільшення державного боргу.

Правовідносини України з іноземними державними та міжнародними фінансово-кредитними установами в області державного кредиту. Світовий банк. Європейський банк реконструкції і розвитку. Міжнародний валютний фонд. Критерії ефективності та стабілізаційні призначення.

Порядок здійснення запозичень до місцевих бюджетів України. Умови розвитку ринку місцевих запозичень. Правове регулювання місцевих запозичень в Україні. Форми запозичень муніципального органу. Звітність та інформування про здійснення місцевих запозичень.

Поняття і функції страхування. Суть страхового захисту. Зміст та об'єкт страхування.

Основні галузі і види страхування. Загальнообов'язкове і приватне страхування: особливості правового регулювання. Страховики та страхувальники при цих видах страхування. класифікація страхування за об'єктами. Види та принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування. Класифікація страхування за формою. Особливості та види обов'язкового і добровільного страхування. Державне обов'язкове особисте страхування певних видів державних службовців.

Відносини в сфері страхування, що регулюються фінансовим правом та організація страхування в Україні.

Тема 6. Правове регулювання державних видатків та бюджетного фінансування в Україні

Поняття державних видатків, їх особливості і принципи фінансування. Видатки та витрати бюджету. Класифікація державних видатків за предметною ознакою, за роллю в відтворювальному процесі, за економічним змістом. Інститут видатків бюджетів. Показники бюджетного асигнування. Режими бюджетного фінансування. Принципи фінансування. Види фінансових планів. Правове регулювання в галузі видатків.

Поняття та принципи бюджетного фінансування. Суб'єкти видаткових відносин. Види та повноваження головних розпорядників бюджетних коштів. Розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня. Одержувачі бюджетних коштів. Механізм здійснення видатків.

Кошторис як індивідуальний фінансово-плановий акт. Порядок кошторисно-бюджетного фінансування. Бюджетна установа та бюджетна сфера. Кошторис бюджетної установи. Правове значення кошторису. Види кошторисів. Складові кошторису.

Додержання фінансової дисципліни. Бюджетне правопорушення. Наслідки

нецільового використання бюджетних коштів. Підстави для призупинення бюджетних асигнувань. Механізм призупинення бюджетних асигнувань.

Порядок фінансування соціально-культурних заходів. Склад соціально-культурних видатків. Видатки на соціальний захист населення: структура, розподіл за бюджетами. Порядок фінансування освіти: функціональна структура, межі фінансування, пільги, розподіл між бюджетами. Порядок фінансування науки: напрями, межі та види фінансування. Видатки на культуру та мистецтво: функціональна структура, розпорядники, розподіл між бюджетами.

Фінансування охорони здоров'я та фізичної культури. Видатки на охорону здоров'я: функціональна структура видатків; розподіл між бюджетами; розрахункові показники обсягів фінансування. Видатки на фізкультуру і спорт: класифікація, розподіл між бюджетами.

Порядок фінансування видатків на національну оборону. Правова база оборони держави. Межі та особливості фінансування з Державного бюджету. Функціональна структура видатків. Суб'єкти фінансування.

Видатки на утримання органів державного управління, органів місцевої влади та місцевого самоврядування. Склад видатків. Суб'єкти фінансування на загальнодержавному та місцевому рівнях.

Тема 7. Правові основи банківської діяльності, грошового обороту і валютних відносин в Україні

Поняття банківської системи та банківської діяльності. Банк та базові операції. Класифікація банків за обсягом операцій. Банківська діяльність. Види банківських угод та банківських операцій. Банківська система: сутність, рівні та склад. Правові норми діяльності банків в Україні.

Банківське право: предмет, метод, банківські правовідносини та банківське законодавство. Банківське право. Умови формування банківського права. Ознаки та суб'єктний склад банківських правовідносин. Юридичні факти як обставини виникнення банківських правовідносин. Методи регулювання діяльності банків: імперативний та диспозитивний. Банківське законодавство: сутність, рівні та особливості. Причини вдосконалення банківського права.

Правове регулювання грошового обігу в Україні. Основні умови грошового обігу на території країни. Гривня, як єдиний платіжний засіб в Україні. Положення правового регулювання грошового обігу. Правові основи функціонування платіжних систем. Платіжна система: сутність, склад, функція, види та зміст основних правил.

Зміст інституту банківського рахунку. Відмінності банківського вкладу та банківського рахунку. Правові основи банківського рахунку. Особливості інституту банківського рахунку. Види рахунків. Види кореспондентських рахунків.

Правове регламентування готівкового обігу та регулювання касових правил. Основні завдання банків в організації готівки. Готівковий обіг та готівкові розрахунки.

Правове регулювання безготівкових розрахунків. Правові норми використання банківських платіжних карток та міжбанківських розрахунків.

Поняття валюти та валютних операцій. Валюта України та іноземна валюта. Банківські метали. Валютні цінності. Валютні операції та їх склад. Учасники валютних операцій. Ліцензування валютних операцій. Види ліцензій. Валютна політика: сутність, завдання. Сутність та функції валютного курсу. Конвертованість валюти. Класифікатор іноземних валют. Форми та методи валютної політики. Валютна система. Елементи національної валютної системи. Сутність золотовалютних резервів та зміст управління ними.

Організація валютного регулювання. Правові акти, що регулюють валютні відносини. Етапи валютного регулювання в Україні. Сутність, напрями та особливості валютного регулювання. Повноваження Кабінету Міністрів України та Національного

банку України в сфері валютного регулювання.

Правовий режим валютного контролю. Основні напрямки валютного контролю. Суб'єкти та їх повноваження в сфері валютного контролю.

Політика виставлення балів

Форма, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- опитування – на кожному занятті студент має відповісти на два питання (діапазон 0-1 бали за кожне питання):

1 бал	здобувач вищої освіти надав відповідь;
0 балів	здобувач вищої освіти не надав відповідь

- тестування (діапазон 0-4 бали для денної форми навчання, 0-32 бали для заочної форми навчання – за питомою вагою вірних відповідей – виконуються за допомогою онлайн-платформи MOODLE);
- виконання завдань на практичних заняттях – по кожному практичному заняттю потрібно виконати половину практичних завдань на вибір (діапазон 0-1 бал за кожне завдання);

1 бал	правильне виконання;
0 балів	студент не виконав правильно завдання

- завдання самостійної роботи – виконується будь-яке завдання за власним вибором (діапазон 0-2 бали):

2 бали	здобувач вищої освіти виконав завдання;
1 бал	здобувач вищої освіти неповністю виконав завдання з допущеними помилками;
0 балів	здобувач вищої освіти не виконав завдання

Форма проведення підсумкового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Банківське право: підручник. За ред.. Є.П. Гайворонського. К.: Друкарський двір Олега Федорова, 2018. 346 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/26002/1/O_Baklan_BP_p_2018_FPMV.pdf
2. Голоядова Т. О., Латковський П.П. Податкове право : навчальний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). Одеса, 2019. 167 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12470>
3. Гончарук С.М., Долбнєва Д.В., Приймак С.В., Романів Є.М. Фінансовий контроль: теорія, термінологія, практика : навч. посібник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 298 с. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/FINANSOVYY-KONTROL-navchalnyu-posibnyk.pdf>
4. Ковалів М.В. Фінансове право України: навчальний посібник. Львів. СПОЛОМ, 2022. 394 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/>
5. Колісников А. В., Крутько І. М., Мозгова О. Т. Фінансове право: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2019. 106 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/>
6. Латковська Т.А., Сідор М.І., Койчева О.С. Фінансове право: навчальний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). 2019. 226 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/12471>
7. Сідор М. І. Фінансовий контроль : навчальний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). Одеса, 2019. 145 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/12473>
8. Фінансове право : підручник / [О. О. Дмитрик, І. Є. Криницький, О. А. Лукашев та ін.]; за ред. М. П. Кучерявенка, О. О. Дмитрик. Харків : Право, 2019. 416 с.

9. Фінансове право України: навчальний посібник / М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І. М. Проць, Р. М. Скриньковський, Ю. Р. Лозинський. Львів: СПОЛІОМ, 2022. 394 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4479>
10. Фінансове право: конспект лекцій / укладач М. В. Плотнікова. Суми : Сумський державний університет, 2019. 253 с.
11. Фінансове та податкове право: Методичні рекомендації до організації самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти освітньої програми: Право з освітньої компоненти «Фінансове та податкове право»: Право / Укладачі: О.П. Рудницька, Ю.М. Іванцова: Житомир: вид. ЖДУ ім. Івана Франка. 2022. 56 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/>

Допоміжні

1. Баїк О.І. Про різновиди санкцій податково-правових норм. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспунденції*. 2018. №2. Том 1. С. 45-50. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fjur/program_5c47224715011.pdf
2. Беля А.Р. Теоретичні засади функціонування системи державного фінансового контролю. *Економічний аналіз*. Теоретичні та прикладні аспекти аналізу в сфері фінансів. Том 28. №3. 2018. С. 134-139.
3. Бліхар М. Фінансово-правова природа відносин, що виникають у процесі здійснення інвестиційної діяльності. *Підприємництво, господарство і право*. Адміністративне право і процес. 2019. №11. С. 201-206. URL: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2019/11/36.pdf>
4. Бліхар М., Гей У. Правові засади складання та розгляду бюджетної декларації. *Підприємництво, господарства і право*. 2021. №6. С. 143-149. URL: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2021/6/23.pdf>
5. Бліхар М.М., Рудницька Ю.С. Принципи бюджетного права. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2021. №4 (74). С. 35-40. URL: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/4_2021/6.pdf
6. Богма О.С., Овдій О.В. Методика оцінювання повноти й обґрунтованості планів діяльності Інституту державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту). *Вісник Херсонського державного університету*. Серія: Економічні науки. Секція 6. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. 2022. Вип. 46. С. 47-52. URL: <http://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/789/760>
7. Будник Л.А. Принципи податкового права: зміст і класифікація. Науково-дослідний інститут публічної політики і соціальних наук. *Теоретичні питання юриспунденції і проблеми правозастосування: виклики XXI століття*. Харків, 2020.
8. Васильєва Л.О. Адміністративно-правове регулювання банківської діяльності: постановка проблеми. *Правова позиція*. Адміністративне та митне право. 2018. №2 (21). С. 34-40. URL: <http://legalposition.umsf.in.ua/archive/2018/2/5.pdf>
9. Вдовічена Л.І. Актуальність порівняльно-правової методології у науці фінансового права. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 2. С. 156-160. URL: <https://archer.chnu.edu.ua>
10. Волохова І.С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. Фінанси: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, ТОВ «Пром-Арт», 2018. 263 с.
11. Волощук М.Г., Петріченко О.О., Білаш О.В., Карабін Т.О., Менджул М.В. Податкове право країн ЄС. Посібник. Ужгород. Видавництво Олександра Гаркуші, 2021. 144 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua>
12. Воронкова О., Воленко В. Передовий досвід організації комбінованих систем державного фінансового контролю і його значення для України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. №3(38). С. 182–190. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptr.v3i38.237442>

13. Вороновська К.О. Роль і місце оподаткування у публічній фінансовій діяльності. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Випуск 1 (22), том 3. С. 99-103. URL: http://pjuv.nuoua.od.ua/v1-3_2018/21.pdf
14. Гетманцев Д.О. До питання щодо імплементації інституту Cooperative compliance в Україні. *Право і суспільство*. 2018. №4. С. 208-212. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/4_2018/part_1/39.pdf
15. Гетьманець О.П. Завдання науки фінансового права в умовах розвитку господарських відносин в Україні. *Forum Prava*. 2020. №60 (1). С. 6-12. URL: https://forumprava.pp.ua/files/006-012-2020-1-FP-Getmanets_3.pdf
16. Дамірчиев М. І. Фінансова діяльність держави. *Право та інноваційне суспільство*. 2020. №2(15). С. 135-141. URL: <https://openarchive.nure.ua/handle/document/16002>
17. Данілов С.О. Правова характеристика суб'єктів податкових правовідносин у науці фінансового права. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспунденції*. 2018. №2. Том 1. С. 56-59. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fjur/program_5c47224715011.pdf
18. Державні фінанси: Методичні рекомендації для вивчення дисципліни [Текст] : для студ. спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, Каф. Фінансів та банк. справи ; Н.О. Слободянюк. Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2019. 67 с.
19. Дікань Л. В. Державний фінансовий контроль: концептуальні основи його розвитку. *Міжнародний науковий журнал «ІНТЕРНАУКА»*. Серія: «Економічні науки». 2019. № 2(22). С. 38-51. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/21256>
20. Дмитрик О.О. Класифікація джерел фінансового права. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/132413286.pdf>
21. Іванський А.Й. М'яке право в системі джерел фінансового права України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2021. Випуск 2 (37). С. 66-70. URL: http://pjuv.nuoua.od.ua/v2_2021/14.pdf
22. Іванченкова Л., Скляр Л., Ткачук Г., Гратьєва Т. Трансформація системи державного фінансового контролю в умовах ринкових перетворень. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2022. №3. С. 120-125. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/07/2022-306-17.pdf>
23. Ляшенко А. Значення та роль бюджетного контролю в системі бюджетного процесу. *Економіка та суспільство*. 2021. №24. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-33>
24. Касьяненко Л.М. Правове регулювання фінансово-контрольних правовідносин. *Вісник НТУУ «КПІ»*. Політологія. Соціологія. Право. 2018. №4 (40). С. 115-119. URL: [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2018.4\(40\).194362](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2018.4(40).194362)
25. Качула С. Інститут державного контролю як механізм посилення ефективності використання фінансових ресурсів на соціальний розвиток. *Економіка та суспільство* 2020. №21. С. 107-113. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/36>
26. Коваленко А.А. Завдання бюджетного права: теоретико-правові та сутнісні аспекти. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Юридичні науки. 2018. Випуск 3. Том 2. С. 45-48. URL: <https://journals.indexscopernicus.com/api/file/viewByFileId/736342.pdf>
27. Коваленко А.А. Особливості регулятивної функції фінансового права. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспунденція. 2019. №38. С. 50-53. URL: <https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc38/13.pdf>
28. Ковалко Н. М. Соціально-економічні трансформації суспільства та їх вплив на побудову системи фінансового права. *Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України*. Вип. 6: Інноваційний процес в умовах глобальних викликів : за матеріалами

- круглого столу, 5 жовтня 2021 року. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. С. 66-72. URL: <https://openarchive.nure.ua/handle/document/20784>
29. Ковалко Н.М. Соціально-економічні трансформації суспільства та їх вплив на побудову системи фінансового права. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2021/Conf_05.10.21/Conf_05.10.21_11.pdf
 30. Койчева О.С. «Банківське право» у системі фінансово-правових дисциплін. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. №1. С. 169-172. URL: http://www.lsej.org.ua/1_2021/42.pdf
 31. Коробцова Д. Визначення та ознаки принципів бюджетного права України. *Підприємництво, господарство і право*. Фінансове право. 2018. №11. С. 150-154. URL: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2018/11/30.pdf>
 32. Крупко Я.М. Публічна фінансова діяльність держави та органів місцевого самоврядування як складова механізму державного управління. *Право і суспільство*. Фінансове право. 2018. №3. Частина 2. С. 168-173. URL: http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/3_2018/part_2/29.pdf
 33. Кур'янов В.В. Уніфікація системи державного фінансового контролю в умовах глобалізації. *Соціальна економіка*. 2020. Вип. 59. С. 72-83. URL: <https://periodicals.karazin.ua/socseconom/article/view/16121/15012>
 34. Лебедєв О.П. Осучаснення нормативно-правового забезпечення вітчизняного фінансового ринку як умова активізації інвестиційної діяльності. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. №2. Том 1. С. 94-96. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fjur/program_5c47224715011.pdf
 35. Мізіна І.В. Державний фінансовий контроль в Україні: сутність, функції, завдання, принципи. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. №2. Том 1. С. 101-103. URL: http://apnl.dnu.in.ua/2_2018/tom_1/25.pdf
 36. Міловська Н. Правова природа договору особистого страхування. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. №12. С. 43-47. URL: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2018/12/7.pdf>
 37. Нестеренко А.С. Дослідження фінансових правовідносин як об'єкта механізму функціонування фінансової системи України. *Право та державне управління*. 2020. №1. Том 1. С. 205-210. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2020/tom_1/33.pdf
 38. Нестеренко А.С. Фінансово-правовий механізм забезпечення функціонування фінансової системи України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. №2. С. 524-527. URL: http://lsej.org.ua/2_2020/143.pdf
 39. Плотнікова Н.О. Правовий аспект державних та місцевих запозичень. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2019. №26. С. 78-81. URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/12681>
 40. Проць І.М. Принципи бюджетного права: правова природа, поняття та система. *Соціально-правові студії*. 2020. Випуск 4 (10). С. 116-122. URL: <http://dSPACE.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3498/1/17.pdf>
 41. Пустовіт Ю.Ю. Суб'єкти державного фінансового контролю України в умовах євроінтеграції. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2019. №3 (65). С. 196-203. URL: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/3_2019/34.pdf
 42. Радченко О. Право грошового обігу як підгалузь фінансового права. *Підприємництво, господарство і право*. Фінансове право. 2020. №10. С. 205-210. URL: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2020/10/35.pdf>
 43. Радченко О.М. Фінансово-правова природа грошей. *Юридичний бюлетень*. 2020. Випуск 14. С. 55-68. URL: <http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2020/14/9.pdf>
 44. Ровинський Ю.О. Модернізація системи правового забезпечення державного фінансового контролю України в контексті європейського досвіду. *Правова держава*. 2018. №31. С. 53-60. URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/143449/144635>
 45. Савчук С.С. Міжнародно-правові стандарти банківської діяльності: монографія. Київ-

- Одеса: Фенікс, 2019. 258 с. URL: <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/42870>
46. Сисоєва І. М., Добіжа Н. В. Особливості здійснення державного фінансового контролю в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 18. С. 11–18. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.18.11
 47. Скороход І.В. Податкове право України як основний регулятор податкової діяльності. *Економічна безпека держави: теорія і практика*. 2018. №4. Ч. 2. С. 135-138. URL: http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2018/4/part_2/34.pdf
 48. Сосенко В. Внутрішні документи суб'єкта фінансового моніторингу як джерела фінансового права. *Підприємництво, господарство і право*. Фінансове право. 2020. №4. С. 214-223. URL: <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2020/4/37.pdf>
 49. Стецюк В.В. Особливості суспільних відносин в сфері державного кредиту як фінансово-правового інституту. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2019. Випуск 1 (26). Том 3. С. 61-65. URL: http://pju.nuoua.od.ua/v1-3_2019/14.pdf
 50. Торовець Л.Ю. Правове регулювання фінансової діяльності органів публічної влади. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. №7. С. 98-105. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2021/17.pdf
 51. Філіпенко Т.В., Філіпенко А.С. Фінансове право у схемах : навчально-методичний посібник. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2018. 150 с. URL: https://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/932/1/finansove_pravo.pdf
 52. Яворський І.І. Специфіка джерел процесуальних норм бюджетного права. *Право та державне управління*. 2019. №2 (25). Том 2. С. 86-90. URL: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2019/tom_2/14.pdf
 53. Якимчук І.М. Державний фінансовий контроль в Україні та перспективні напрями його вдосконалення. *Економіка та держава*. 2021. №7. С. 34-39. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.7.34

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державної казначейської служби України: <http://treasury.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Державної податкової служби України: <http://www.tax.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України: <https://mof.gov.ua/uk/finansova-politika>
5. Офіційний сайт Національного банку України: <https://bank.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Пенсійного фонду України: <http://pfu.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Полтавської міської ради та виконавчого комітету м. Полтави : <http://rada-poltava.gov.ua>.
8. Офіційний сайт Полтавської облдержадміністрації: <http://adm-pl.gov.ua>.
9. Сайт «Мінфін» - Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua>.
10. Юридична газета онлайн. Всеукраїнське професійне юридичне видання: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/bankivske-ta-finansove-pravo/>